

Láska k Bohu přitom lásce k člověku nekonkuruje, ale naopak ji velmi zesiluje. Vždyť *když se milujeme navzájem, Bůh zůstává v nás*. Naše schopnost milovat není koláč, jehož část dáváme Bohu a část lidem. Na jedné ikoně Trojice je Maria, jak v srdci nese malého Ježíška. Shora je vidět ruka Otce. Vše se koupe ve světle, kterým je Duch svatý. V Bohu se koupeme, v něm žijeme, pohybujeme se a jsme, jak vysvětluje svatý Pavel Athéňanům. Ohnivě jazyky lásky jsou s námi – jak také jinak zobrazit lásku než plamenem? Čím víc milujeme Boha, tím víc jsme schopni milovat člověka. Tedy ne koláč, ale otevřený prostor. Nerozumím textu svatého Pavla o tom, že když se muž snaží zalíbit své ženě, má rozdělené srdce. Snad je to právě naopak – vždyť díky lásce žijí snoubenci v přítomnosti andělů a den co den mohou vidět jeden ve druhém okno do nebe. Jeden druhému jsou cestou, která vede k Bohu, svátostí, znamením neviditelného Boha na viditelné Zemi. Tato situace se někdy přirovnává ke kruhu, do jehož středu vede mnoho paprsků. Středem je Bůh, paprsky jsou naše lidské cesty. Čím víc milujeme Boha, tím víc se přibližujeme i k cestám ostatních lidí; čím víc se snažíme přiblížit k lidem, tím blíž jsme Bohu.

Co mohou o Bohu vědět lidé, kteří nikdy nemilovali? Svatý Jan píše: *Kdo nemiluje, Boha nepoznal*. Z jejich slov jsou slyšet jen zvučící zvony a dunící kovy. Tak to Pavel napsal v textu, který je považován za jeho nejkrásnější. Kdybych měl dát astronautům z cizí planety nebo budoucím generacím poselství omezené na jedinou stránku textu, ze vši moudrosti a poznatků vědy bych vybral právě první Korinťanům třináct.

Právě proto mystikové, kteří měli vidění nebe, byli tak nezávislí na pozemských věcech. Svůj poklad měli jinde a o pomíjivosti a hodnotách vezdejšího světa věděli své. Možná se vám také stalo, že jste kdysi v pozdně večerním lese někomu cosi důležitého řekli a cosi uslyšeli jako odpověď. A když jste pak běželi přes pláně a kopce domů, věděli jste, že už vám planeta nic víc, nic silnějšího nemůže nabídnout. Ale přesto jste – paradoxně – nemysleli na sebe. A nebyli jste si jisti, zda jste mluvili s člověkem, nebo prostřednictvím člověka s Bohem, zda se pohled do očí nestal oknem z prostoru, hmoty a času a zda jste nenahlédli do míst, která člověk normálně vidí až po smrti. Člověk pak náhle pochopí, že kvůli těmto několika vteřinám stálo za to žít. A všechno bohatství a lákavé nabídky světa se proměnily v nic ve srovnání s perlou, kterou jste objevili.

Marek Orko Vácha – Šestá cesta

Další texty v týdnu

Po: Řím 8,12-17; Lk 13,10-17

Čt: Řím 8,31b-39; Lk 13,31-35

Út: Řím 8,18-25; Lk 13,18-21

Pá: Ef 2,19-22; Lk 6,12-19

St: Řím 8,26-30; Lk 13,22-30

So: Řím 11,1-2a.11-12.25-29; Lk 14,1.7-11

Prameny, odkazy

Daniel J. Harrington – Evangelium podle Matouše – Sacra pagina;
Silvano Fausti – Nad evangeliem podle Matouše; Petr Karas – Boží slovo na každý den;
Angelo Scarano – www.pastorace.cz; Petr Mareček – www.biblickedilo.cz;
Misál na každý den liturgického roku

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti. Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

30. neděle v mezidobí – cyklus A

23. října 2011

³⁴Když se farizeové doslechli, že Ježíš umlčel saduceje, shromáždili se ³⁵a jeden z nich, znalec Zákona, ho chtěl přivést do úzkých a zeptal se: ³⁶„Mistře, které přikázání je v Zákoně největší?“ ³⁷Odpověděl mu: „Miluj Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí.“ ³⁸To je největší a první přikázání. ³⁹Druhé je podobné: „Miluj svého bližního jako sám sebe.“ ⁴⁰Na těch dvou přikázáních spočívá celý Zákon i Proroci.“

Mt 22,15-21

Úvod k meditaci

Židé byli povinni zachovávat 613 ustanovení Zákona. V této změti příkazů a pravidel Pán jasně vyzdvihuje to podstatné: lásku k Bohu a k bližnímu. Pokud spočívá na lásce k Bohu a bližnímu *celý Zákon a Proroci*, do jaké míry spočívá na lásce i můj život: moje práce, moje rodina, můj volný čas...?

Výklad biblického textu

Kontext: Ježíšova poslední konfrontace s duchovní elitou židovského národa se týká sporu o největší přikázání. Je to otázka životně důležitá, mimo jiné proto, že odpověď by určila, zda Kristus patří do nějaké „zvláštní“ radikální skupiny, anebo do „tradičního proudu“ židovské zbožnosti. Ježíš však odpovídá zcela v duchu židovské tradice. Jeho odpověď zahrnuje dva příkazy, u kterých nesmíme přehlédnout několik důležitých rysů: 1) pořadí – nejprve je láska k Bohu, pak láska k bližnímu; 2) druhé přikázání je podobné prvnímu – v obou případech se jedná o lásku k někomu; 3) míra této lásky se však liší – Boha je třeba milovat „všemi silami“, bližního jako sebe.

³⁴**Když se farizeové doslechli, že Ježíš umlčel saduceje, shromáždili se:** Farizeové se na jednu stranu mohli radovat, že Ježíš umlčel saduceje (Mt 22,23n.; Tito popírali vzkříšení, na rozdíl od farizeů), na druhou stranu mohli mít další důvod k obavám, protože Mistr opět triumfoval. Nyní tedy zaútočili oni a poslali znalce Zákona (rovněž farizea) se záłudnou otázkou. Nebyla to otázka upřímná, byla to spíš zkouška, past nastražená s nadějí, že bude Ježíš chycen.

³⁶**Mistře, které přikázání je v Zákoně největší?:** Položená otázka je skutečně záłudná, protože se týká známého sporu, vedeného mezi rabíny. Pro zajímavost si uvedme, že rabín Hillel shrnul Zákon v negativní podobě zlatého pravidla: *co nechceš, aby lidé dělali tobě, nedělej ani ty jim*. Rabín Simlai oproti tomu tvrdil, že 613 Mojžíšových příkazů bylo shrnuto na jedenáct u Davida v žalmu 15, šest u Izaiáše (Iz 33,15-16), tři u Micheáše (Mich 6,8), dva opět u Izaiáše (Iz 56,1) a po jednom u Ámose (Am 5,4) a Habakuka (Hab 2,4). V této souvislosti bývá citován i Leviticus 19,18 („miluj svého bližního jako sebe“). Už tyto neshody poukazují na to, že se snadno mohlo stát, že by se Kristus *netrefil do správné odpovědi*.

Týden
s Božím
slovem

1. čtení:

Ex 22,20-26

2. čtení:

1 Sol 1,5c-10

Evangelium:

Mt 22,34-40

Srovnání:

Mk 12,28-34

Lk 10,25-28

Dt 6,4-5

Lv 19,18

Řím 13,9

Gal 5,14

Jak 2,8

Mt 7,12

³⁷ **Odpověď mu: „Miluj Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí.“** Ježíš cituje důvěrně známé *Šema Israel*, které zbožní židé recitovali dvakrát denně. Obsahem *Šema* je milovat Boha celým svým bytím, všemi schopnostmi (Dt 6,5).

³⁹ **Druhé je podobné: „Miluj svého bližního jako sám sebe.“** Druhé přikázání je podobné prvnímu, protože se opět týká lásky, tentokrát k bližnímu. Láska k Bohu je nerozlučně spjata s láskou k bližnímu, jsou to dvě spojené nádoby. Toto přikázání však nemluví pouze o lásce k bližnímu, ale (překvapivě!) i o lásce k sobě – ta je měřítkem lásky k druhému. Jak dokážeme mít rádi sebe, stejně tak máme mít rádi ty, kteří jsou nám blízko. Je nám nastaveno velmi jasné zrcadlo pravé lásky, zrcadlo, před kterým není možné utéci: lásku k sobě nemůže nikdo popřít (i když ne vždy je tato láska náležitá).

⁴⁰ **Na těch dvou přikázáních spočívá celý Zákon i Proroci:** „Všechny příkazy jsou splněny náležitým způsobem tehdy, když jsou motivovány láskou k Bohu a (kvůli Bohu) láskou k bližnímu“ (sv. Augustin). Dvojedílné přikázání lásky je zároveň výkladovým klíčem k pochopení *Zákona i Proroků*, takže správně poznamenává svatý Augustin, že i když nerozumíme některým místům Starého zákona, máme se držet lásky, která je jeho obsahem. Tak chápeme i žijeme podstatu toho, čemu ještě svým rozumem plně nerozumíme. Milovat Boha a bližního – vše ostatní je jen komentářem tohoto přikázání.

K tématu

I farizej věděl, že je jeden z nejdůležitějších příkazů milovat bližního. Ale nebylo mu jasné, kdo je jeho bližní (Lk 10,21). Křesťan si tuto otázku neklade. Těžko by mohl dokázat, že někdo jeho bližní není. Proto je základní vlastnost křesťanské lásky její všeobecnost, tak jak je i církev všeobecná, katolická.

Tomáš Špidlík – *Ve službě Slova*

Nelze oddělit přikázání bliženské lásky od přikázání lásky k Bohu. Druhé přikázání neexistuje samostatně a odděleně od prvního. *Většího přikázání nad tato dvě není.* Pán Ježíš dělá ze dvou přikázání jedno. Lidské srdce bylo stvořeno tak, že nemůže existovat bez druhého člověka. Člověk dostává život od člověka a bez něho nemůže být.

Většina našeho lidského počínání se zakládá na hledání bliženské lásky. Uznej, že potřebuješ člověka a že druzí potřebují tebe. Existuje tu těsná závislost mezi dobrem mým, které plyne z lásky druhých a dobrem druhých, které plyne z mé lásky k nim. Miluj svého bližního – to znamená věnuj mu svou důvěru, svěť mu svůj život. Zároveň žij

tak, aby se tvůj bližní mohl svěřit tobě. Žij tak, abys byl hoden jeho důvěry.

Miluj svého bližního. Zastavme se u slova *bližní*. Už samo slovo bližní nám ukazuje smysl druhého přikázání. Tvůj *bližní* není někdo cizí, tobě vzdálený. Druhý člověk je bližním, znamená to, že je tvůj, patří ti. Tvůj bližní je ti blízký. Je *tvůj*, ale ne na základě uskutečněné volby. Je *tvůj*, protože ti byl dán jako dar.

Miluj svého bližního – tzn. uznej, že ti tvoji bližní dávají život a že ty máš dávat svůj život jim. Při tomto rozjímání vstupme do celé historie našich vztahů k bližním. Vyvolejme si v paměti všechny lidi od dětství

až po dnešek, kteří v našem životě zaujímali důležité místo; lidi, kteří nějakým způsobem ovlivnili náš život, zanechali v něm hlubší stopu. Můžeme si na list papíru napsat jejich jména. Povšimněme si skutečnosti, že lidé, kteří vstoupili do našeho života, pro nás byli darem. Setkali jsme se s nimi, protože nám byli dáni. Pohleďme, jakou roli odehráli jednotliví lidé v našem životě. Co jsme od nich očekávali? Všimněme si těch, vůči nimž se v nás spontánně probouzí pocit vděčnosti. Jaké naše nejhlubší touhy a potřeby naplňovali tito lidé? Všimněme si jejich lásky, péče, přijetí, obětavosti. Vyjádřili jsme jim svou vděčnost? Při tomto rozjímání za ně Bohu poděkujme. Uznejme, že pro nás byli velkým darem.

Ale všimněme si i lidí, vůči nimž se v nás spontánně budí smutek, rozhořčení nebo dokonce hněv. Čím nás zranili? Co nás

ještě bolí? Hovořili jsme s nimi někdy na téma našeho zranění? Započal v nás proces uzdravení a smíření s nimi? Co bychom chtěli nyní říci Pánu o těchto obtížných vztazích?

Dále se snažme povšimnout si lidí, pro něž jsme byli nebo stále ještě jsme důležití. Vyvolejme si je v paměti. Můžeme si vypsát jejich jména. Všimněme si, že jsme pro tyto lidi byli darem. Prostě se s námi setkali. Co od nás očekávali nebo i nadále očekávají? Splňovali jsme nebo splňujeme jejich očekávání? Všimněme si osob, které jsme nějakým způsobem zklamali. Vyvolejme si v paměti jejich zklamání a bolest. Co bychom dnes těmto lidem chtěli říci?

Pokusme se vstoupit do velkého díkůčinění Bohu za všechny naše bližní, kteří nás v našem životě doprovázeli. Pokládejme je za dar. *Józef Augustin – Kde jsi, Adame?*

Zvláštním znamením, které pojí všechny svaté, je touha po Bohu. Mystiky nespojuje řeholní stav nebo oděv, ale touha. Svaté nespojuje moudrost tohoto světa, ale vášnivost. *Oheň jsem přišel vrhnout na zem, a jak si přeji, aby už vzplanul!* říká Kristus v Lukášově evangeliu. Touhu, žízeň po Bohu prožíváme pod způsobou lásky k člověku, podobně jako autor Písně písní. Ostatně Písmo svaté tyto obrazy často používá. Izaiáš píše:

*Jako se mladý muž žení s pannou,
tak se s tebou ožení tvůj stavitel.
A ženichovu radost nad nevěstou
zakusí nad tebou tvůj Bůh.*

Jsou lidé, kteří pozorují život z pozice novináře, zpravodaje, podobně jako někteří filmoví kritici hodnotí film s úzkostnou opatrností, aby se nedali vtáhnout do děje. Jsou to pozorovatelé, kteří sledují práci kamery, výkony herců a kvalitu střihu. Nikdy se nedají dojmout a jsou na to hrdí. Nikdy si nedovolí zamilovat se a nikdy nevyjdou za hradby, které kolem sebe vystavěli. Jiní lidé se dají dějem pohltnout a vědí, že v příběhu života mají důležitou roli. Často cítí bolest nebo pláčou; myslím, že možná právě jich nejvíce se týká první blahoslavenství.

Svatý Pavel se ve svých listech snaží o strážlivou teologii, ale velmi často se jeho próza mění v poezii a z teologie se stává modlitba. Pavel je všechno jiné než novinář, který nezaujatě referuje o Bohu. Mnohem vzácnější cesta je autentickou cestou k Bohu. Horolezecky řečeno je to free solo. Chce člověka celého, chce vše, nebo nic. Chce, abychom milovali *celým svým srdcem, celou svou duší i veškerou svou silou*. Jako při free solu se ani při ní nedá myslet na nic jiného.